

Čís. 5627.

Směnečný věřitel nemůže se vzdáti zástavy, zřízené hlavním dlužníkem, jinak jest z toho práv avalistovi. Zásadu §u 1360 obč. zák. dlužno vztahovati i na případ, kde v době převzetí rukojemského závazku byl založen pouze důvod k nabytí zástavního práva.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1926, Rv I 1553/25.)

Žalující firma domáhala se na žalované občanské záložně zaplacení peníze, jež byla zaplatila žalované jakožto ručitelka ze směnky, a opírala žalobní nárok o to, že žalovaná záložna jako indosatářka, jako majitelka směnky způsobila žalobkyni jako ručitelce škodu ve výši zaplaceného jí peníze, vzdavši se hypoteky zřízené trasátem pro tutěz směnečnou pohledávku a že byla liknavou ve vymáhání této pohledávky, čímž zavinila, že žalobkyně jako ručitelka přišla o možnost dobytí náhrady na příjemcích směnky, kteří mezi tím stali se insolventními. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání obírá se těmito otázkami: 1. zda se směnečný věřitel může vzdáti zástavy, zřízené trasátem, aniž by byl z toho práv avalistovi, 2. zda v tomto případě byla zástava trasátem zřízena současně s převzetím směnečného závazku rukojemského a 3. zda směnka přešla na žalovanou záložnu způsobem obecnoprávním, či směnečněprávním. K bodu 1.: V §u 1360 obč. zák. jest stanoveno, že věřitel, zavázal-li se mu kdo jako rukojmí a bylo-li mu hlavním dlužníkem nebo někým třetím ještě dříve nebo současně kromě toho něco dáno do zástavy, může se sice nadále držeti rukojmího dle pořadí (§ 1355), že se však nesmí na jeho (rukojmího) újmu vzdáti zástavy. Odvolací soud zcela správně dovozuje, že předpis §u 1360 obč. zák. vztahuje se na jakýkoliv druh závazku rukojemského tedy i na závazek avalistův a že citaci §u 1355 obč. zák. nelze vysvětlovati tak, že zákonodárce, cituje tento § v §u 1360, chtěl tím omeziti působnost §u 1360 jen na případ obyčejného rukojemství na rozdíl od závazku rukojmího a plátce (§ 1357) a tudíž i od závazku avalistova. Ostatně otázkou, zda ustanovení §u 1360 vykládati jest restriktivně či extensivně, obíral se tento Nejvyšší soud již ve svém rozhodnutí čís. 4762 sb. n. s., kdež podrobně dovozeno, že zásada §u 1360 jest secundum a nikoliv contra rationem juris a že jest jí obdobně (§ 7 obč. zák.) použití dokonce i v případě, kdy hypotekární věřitel svolí k tomu, by simultanní právo zástavní na některých ze simultanně zavazených nemovitostí bylo vymazáno, ale při tom má úmysl celou pohledávku z ostatních simultanně zavazených realit, jichž vlastníci nejsou zároveň též osobními dlužníky, požadovati. I tento čin jest protiprávní (§ 1295 obč. zák.) a zavazuje k náhradě škody. Tím odbyta jest prvá otázka a jen vzhledem k vývodům dovolacím se podotýká, že do-

volatelka neprávem poukazuje na rozhodnutí čís. 1251 sb. n. s., v němž šlo jen o propuštění jednoho ze směnečných spoludlužníků ze směnečného závazku. Propuštění toto nedotklo se postižných nároků, ostatním spoludlužníkům dle §u 896 obč. zák. příslušejících. Za to vzdání se zástavy má za následek, že další knihovní břemena automaticky s výmazem práva zástavního postoupí do přednějšího pořadí, čímž postižní nároky ohledně věci v zástavu dané v podstatě své bývají zmařeny a to právě chce zákon zameziti v případech, kde rukojmí přejímá závazek rukojemství vzhledem k tomu, že je tu ještě ručení zástavou. K bodu 2.: Z toho, co řečeno, jest zároveň patrné, že stěžejní zásada §u 1360 obč. zák. jest, jak nižší soudové správně uvádějí, jen speciálním použitím všeobecné zásady §u 863 obč. zák., že totiž v právním životě platí zásada poctivosti a bezelstnosti. Není tedy závady, by dle §u 7 obč. zák. nebylo zásady §u 1360 použito i tehdy, kdy závazek rukojemský převzat byl za vědomí hlavního dlužníka i věřitele jen pod tou podmínkou, že současně hlavní dlužník podepíše prohlášení k záznamu práva zástavního na jeho realitách způsobilé, tak aby kdykoliv dle potřeby za pohledávku rukojmím zaručenou mohlo býti zřízeno zástavní právo na určité realitě. Tudíž i na případy, kde v době převzetí závazku rukojemského bude založen pouze titul k nabytí práva zástavního (§ 449 obč. zák.), vztahovati dlužno ochranu §u 1360 obč. zák. Kdy a za jakých okolností na základě tohoto titulu došlo ke knihovnímu zápisu, jest pro posouzení otázky, zda lze použití předpisu §u 1360 obč. zák., nezávažno. K bodu 3.: Odvolací soud zcela správně dovedil, že dovolatelka v roce 1921 nabyta sporné směnečné pohledávky způsobem obecnoprávním a že tedy má místo předpis §u 1396 obč. zák., dle něhož spořitelna v K. nemohla na žalovanou záložnu převésti více práv než sama měla. Zda později došlo i k převodu směnečněprávnímu, jest pro věc nerozhodno, ježto mezi tím právoplatně vzešel žalující straně nárok o § 1360 obč. zák. opřený. Dovolatelka sama doznává, že tehdy v roce 1921 měla zájem na tom, aby se svou kontokorentní pohledávkou 200.000 Kč, v pořadí ze dne 22. března 1921 na realitách manželů Š-ových zajištěnou, pokročila ku předu a že proto, přejímajíc od spořitelny v K. směnečný dluh těchto manželů 67.517 Kč s příslušenstvím, kladla si podmínkou transakce výmaz směnečné pohledávky, správně řečeno práva zástavního za ni na týchž realitách v dřívějším pořadí ze dne 12. března 1921 váznoucího, chtějíc se ohledně oné postoupené směnečné pohledávky krýti jen na žalobkyni jako rukojmím. Tím dovolatelka již od prvopočátku zamýšlela na úkor žalobkyně dosíci pro sebe vlastně dvojité úhrady směnečné valuty, od ní jen jednou zapravené, kteréžto jednání právem jest označiti jako nedovolený čin přičící se zásadě §§ 863 a 1360 obč. zák.

Čís. 5628.

Závodní výbory (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 330 sb. z. a n.).
Rozhodčí komise není oprávněna rozhodovati o přípustnosti propuštění členů závodního výboru z důvodů §u 82 živn. řádu.